

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 4/05-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 11. januára 2005 predbežne prerokoval sťažnosť Chaima Aurahama Lewiho, bytom Ž., v ktorej namieta porušenie jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Nc 306/2002, a takto

rozhodol:

Sťažnosť Chaima Aurahama Lewiho **odmieta** pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. augusta 2004 doručená sťažnosť Chaima Aurahama Lewiho, bytom Ž. (ďalej len „sťažovateľ“), v ktorej namieta porušenie jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Nc 306/2002.

Vo svojej sťažnosti sťažovateľ uviedol, že 27. decembra 2001 podal na Okresnom súde Žiar nad Hronom žalobu proti žalovanému Eurotel Bratislava, a. s., Polus City Center, so sídlom B. (ďalej len „žalovaný“). Vo svojej žalobe „vytýkal“ žalovanému, že ho vedome a úmyselne uviedol do omylu a „*absolútne ho izoloval*“ od všetkých telefónnych sietí fungujúcich v Slovenskej republike na dobu 24 hodín (od 23. decembra 2001 do 24. decembra 2001), čím podľa neho porušil jeho základné právo podľa čl. 26 ods. 2 a 4 ústavy, pretože mu vedome a úmyselne neumožnil prijímať a šíriť informácie v slovenskej telekomunikačnej sieti.

Predmetná vec bola Okresným súdom Žiar nad Hronom postúpená okresnému súdu na jej prejednanie a rozhodnutie z dôvodu jeho miestnej príslušnosti. Okresný súd od podania žaloby až dosiaľ, t. j. za obdobie dvoch rokov a ôsmich mesiacov, v predmetnej veci nenariadil ani prvé pojednávanie, čím podľa sťažovateľa porušil jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Sťažovateľ 10. apríla 2002 zaslal okresnému súdu žiadosť o odňatie a prikázanie veci vedenej pod sp. zn. 6 Nc 306/02 z dôvodu vhodnosti v súlade s § 12 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) inému súdu. Žiadosť s identickým obsahom zaslal v ten istý deň aj Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) a 8. augusta 2002 aj Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“). Žiadny zo spomínaných súdov do dnešného dňa o tejto žiadosti nerozhodol, čím podľa sťažovateľa porušili jeho základné právo zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy.

Dňa 19. decembra 2003 sťažovateľ požiadal okresný súd, aby mu v predmetnom konaní ustanovil v súlade s § 30 OSP právneho zástupcu. Svoju žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu následne zopakoval 16. marca 2004, avšak zo strany okresného súdu bola táto žiadosť podľa neho „*ignorovaná*“. Uvedeným konaním okresný súd podľa sťažovateľa porušil jeho základné právo podľa čl. 47 ods. 2 ústavy, lebo mu „*odmietol zabezpečiť zákonnú právnu pomoc z dôvodov uvedených v čl. 30 O. s. p.*“.

V ďalšom texte svojej sťažnosti sťažovateľ požiadal aj o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti sťažovateľ vo svojej sťažnosti ústavný súd požiadal, aby rozhodol, že: *„Žaloba žalobcu (sťažovateľa) je zákonná a dôvodná, lebo odporca svojím protizákonným konaním porušil ústavné právo žalobcu (sťažovateľa) uvedené v čl. 48 ods. 2, v čl. 46 ods. 1 a v čl. 47 ods. 2 platnej Ústavy SR č. 460/1992 Zb., jak po stránke objektívnej, tak po stránke subjektívnej.*

Svojím právoplatným rozhodnutím zaväzuje ústavný súd odporcu, aby vyplatil žalobcovi (sťažovateľovi) odškodné za porušenie jeho ústavných práv, pri nezákonnom a protiústavnom vedení právnej kauzy pod sp. zn. 6 Nc 306/2002, vo výške desať percent zo žalovanej sumy, čo činí 200 000 USD, v akejkoľvek mene.

Súčasne zaväzuje ústavný súd odporcu, aby táto suma bola vyplatená žalobcovi (sťažovateľovi) odporcom, v lehote ktorú určí ústavný súd.

Zároveň zaväzuje ústavný súd odporcu k uhradeniu všetkých trov tohto súdneho konania, ako aj k uhradeniu trov konania spojených so zákonným zastúpením žalobcu (sťažovateľa), právnym zástupcom z radu advokátov.“

Sťažnosť sťažovateľa nespĺňala náležitosti kvalifikovaného návrhu na začatie konania pred ústavným súdom ustanovené najmä v § 20 ods. 1 a 2 a § 53 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

Ústavný súd listom z 3. septembra 2004 (doručeným 27. septembra 2004) upozornil sťažovateľa na náležitosti kvalifikovaného návrhu na začatie konania pred ústavným súdom, ako aj na skutočnosť, že jeho sťažnosť tieto zákonom predpísané náležitosti nespĺňa. V predmetnom liste bol sťažovateľ súčasne vyzvaný, aby doplnil odôvodnenie svojej sťažnosti o stručný popis priebehu konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 6 Nc 306/2002 a tiež, aby označil opravné alebo iné právne prostriedky podľa § 53

ods. 1 zákona o ústavnom súde, ktoré na ochranu svojich základných práv vyčerpali pred podaním sťažnosti ústavnému súdu.

Keďže súčasťou sťažovateľovej sťažnosti bola aj jeho žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, ústavný súd ho uvedeným listom poučil o predpokladoch, ktoré musia byť súčasne splnené, aby takejto žiadosti bolo možné vyhovieť, a taktiež ho vyzval, aby svoju žiadosť doplnil o podklady potrebné k rozhodnutiu ústavného súdu o nej. V závere listu z 3. septembra 2004 ústavný súd upozornil sťažovateľa, že v prípade neodstránenia nedostatkov svojho podania v lehote 14 dní od doručenia výzvy môže byť jeho sťažnosť odmietnutá podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Sťažovateľ na výzvu ústavného súdu neodpovedal a neurobil tak ani do dňa predbežného prerokovania sťažnosti ústavným súdom.

Okresný súd reagoval na výzvu ústavného súdu z 3. septembra 2004 listom sp. zn. Spr. 3620/2004 z 18. novembra 2004 prostredníctvom svojho predsedu. Vo svojom vyjadrení predseda okresného súdu okrem prehľadu vykonaných procesných úkonov v predmetnej veci uviedol: *„Ako vyplýva za súčasného stavu sa nemôžem vyjadriť k zložitosti veci, nakoľko z podaní žalobcu nie je zrejmé, o čo opiera svoju požiadavku k úhrade sumy 2 mil. USD, tiež nie je zrejmé či ide v danom prípade o vecnú príslušnosť súdu. Ku dnešnému dňu žalobca vady podania neodstránil a neuhradil súdny poplatok, čím sám nesie účasť na dĺžke konania, kedy za súčasného procesného stavu veci neprichádza do úvahy vytýčenie termínu pojednávania. Z procedurálneho hľadiska súd mohol zastaviť konanie po prvom uznesení obsahujúcom poučenie o vadách podania, na ktoré žalobca nereagoval. Súd tak neučinil a dal druhú šancu žalobcovi, ktorý zrejme nerozumie poučeniu, hoci z podaní napr. adresovaných Najvyššiemu súdu SR tomu tak nie je.*

Postup súdu nepovažujem za prietahový, zodpovedá podaniu žalobcu a jeho reakciám na výzvy súdu. Napriek tomu, že žiada oslobodenie od súdnych poplatkov, doklady, ktoré predkladá v prospech jeho žiadosti nesvedčia, skôr naopak. Pre zaujímavosť sporné je i to ako to vyplýva z korešpondencie či sťažovateľ je Avraham alebo Auraham.“

Z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania v predmetnej veci.

Dňa 28. decembra 2001 sťažovateľ doručil Okresnému súdu Žiar nad Hronom svoju žalobu smerujúcu proti žalovanému, ktorou žiadal „(...) uznať žalovanú vinnou v rámci žaloby žalobcu (sťažovateľa), z úmyselného podvodného konania vykazujúceho pojmové znaky skutkovej podstaty tr. činu všeobecného ohrozenia(...)“, ďalej zaviazať žalovaného zaplatiť sťažovateľovi 2 milióny amerických dolárov za spôsobenú nemajetkovú ujmu, ako aj trovy konania.

Pokynom z 11. januára 2002 Okresný súd Žiar nad Hronom postúpil spisový materiál v predmetnej veci podľa § 105 ods. 2 OSP okresnému súdu na ďalšie konanie z dôvodu jeho miestnej príslušnosti. Spisový materiál v predmetnej veci bol okresnému súdu doručený 17. januára 2002 a zaevidovaný bol pod sp. zn. 6 Nc 306/02.

Na základe pokynu vo veci konajúceho sudcu z 25. januára 2002 okresný súd vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku v lehote 14 dní.

Dňa 8. februára 2002 bola okresnému súdu doručená sťažovateľova žiadosť o oslobodenie od súdnych poplatkov zo 7. februára 2002 spolu s prílohami preukazujúcimi jeho nemajetnosť.

Dňa 21. mája 2002 bolo okresnému súdu doručené podanie krajského súdu z 10. mája 2002, ktorým mu postúpil podanie sťažovateľa, v ktorom požiadal o oslobodenie od súdnych poplatkov a prikázanie veci inému súdu.

Okresnému súdu bolo 2. septembra 2002 doručené podanie najvyššieho súdu z 30. augusta 2002, ktorým okresnému súdu postúpil sťažovateľovu „žiadosť o odňatie a prikázanie veci“ doručenú mu 30. augusta 2002.

Pokynom z 23. októbra 2003 nechal vo veci konajúci sudca vyzvať sťažovateľa, aby odstránil vady svojho podania v súlade so zasielaným uznesením č. k. 6 Nc 306/2002-11 z 23. októbra 2003, a súčasne mu nechal zaslať tlačivo - potvrdenie o osobných, majetkových a zárobkových pomeroch - na účely oslobodenia od súdnych poplatkov.

Dňa 9. decembra 2003 bolo okresnému súdu doručené vyplnené tlačivo - potvrdenie o majetkových a zárobkových pomeroch na oslobodenie od súdnych poplatkov – sťažovateľa, ako aj dodatok k žalobe zo 7. februára 2002, v ktorom okrem iného požiadal okresný súd o ustanovenie právneho zástupcu.

Na základe pokynu vo veci konajúceho sudcu z 2. marca 2004 bolo sťažovateľovi zaslané uznesenie č. k. 6 Nc 306/2002-23 z 2. marca 2004, ktorým ho okresný súd vyzval na odstránenie väd žaloby doručenej okresnému súdu 28. decembra 2001. Sťažovateľ reagoval na výzvu okresného súdu podaním zo 16. marca 2004.

Vo veci konajúci vyšší súdny úradník okresného súdu nechal pokynom z 26. júla 2004 doručiť uznesenie č. k. 6 Nc 306/02-27 z 26. júla 2004, ktorým okresný súd sťažovateľovi nepriznal oslobodenie od súdnych poplatkov, sťažovateľovi. Sťažovateľ sa podaním z 10. augusta 2004 proti uzneseniu z 26. júla 2004 odvolal.

Vo veci konajúci sudca nechal pokynom zo 6. októbra 2004 predložiť predmetnú vec na rozhodnutie o podanom odvolaní krajskému súdu.

V spise sa ďalej nachádzala žiadosť o vyjadrenie k ústavnej sťažnosti z 1. októbra 2004 predsedu okresného súdu, ktorou požiadal zákonného sudcu o písomné vyjadrenie sa k sťažnosti sťažovateľa do 6. októbra 2004. Podľa úradného záznamu spísaného 14. októbra 2004 zákonný sudca oznámil predsedovi okresného súdu, že sa k veci nebude vyjadrovať.

V spisovom materiáli v predmetnej veci bolo ďalej pripojené vyjadrenie z 18. novembra 2004 predsedu okresného súdu k ústavnej sťažnosti sťažovateľa.

II.

Podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd vo viacerých svojich rozhodnutiach uviedol, že zásadne nie je oprávnený prijať sťažnosť na ďalšie konanie, ak existuje všeobecný súd, ktorý v súlade so všeobecnou právomocou podľa čl. 142 ods. 1 ústavy má aj zákonom vymedzenú právomoc konať o ochrane konkrétneho základného práva alebo slobody. Prijatie takej sťažnosti vylučuje nedostatok právomoci ústavného súdu vyjadrenú v čl. 127 ods. 1 ústavy ako princíp subsidiarity (napr. II. ÚS 130/02).

Z obsahu sťažnosti sťažovateľa, z jej petitu, ako aj zo súdneho spisu dospel ústavný súd k záveru, že vo veci sp. zn. 6 Nc 306/02 sa na okresnom súde stále koná, takže sťažovateľ namietal procesné pochybenia všeobecného súdu, a tým aj porušenie jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2, ako aj čl. 48 ods. 2 ústavy v stále prebiehajúcom súdnom konaní. K ich porušeniu malo dôjsť predovšetkým v dôsledku

konania okresného súdu o návrhu sťažovateľa na odňatie a prikázanie predmetnej veci z dôvodu vhodnosti inému súdu, ďalej o sťažovateľovej žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v predmetnom konaní a taktiež preto, že do dňa podania ústavnej sťažnosti (t. j. po dvoch rokoch a ôsmich mesiacoch od začatia konania) v predmetnej veci nebolo nariadené ani prvé pojednávanie.

Vychádzajúc z uvedených skutočností ústavný súd predovšetkým zbral do úvahy, že podľa platnej právnej úpravy konania pred všeobecnými súdmi sú ich závažné procesné pochybenia (predstavujúce porušenie základných práv účastníkov konania podľa čl. 46 a nasl. ústavy) dôvodom jednak pre podanie odvolania (podľa § 205 a § 205a OSP), ako aj dovolania (podľa § 237 OSP). Tieto riadne a mimoriadne opravné prostriedky umožňujú účastníkom súdneho konania namietať závažné procesné pochybenia, a tým aj porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 2 ústavy. Z uvedeného vyplýva, že sú to všeobecné súdy, ktoré na základe účinných právnych prostriedkov nápravy dostupných sťažovateľovi sú oprávnené poskytovať ochranu základným procesným právam účastníkov súdneho konania, a nie ústavný súd v konaní o ich sťažnostiach.

Z obsahu sťažovateľovej sťažnosti, z vyjadrenia okresného súdu k jeho sťažnosti, ako ani zo spisového materiálu týkajúceho sa preskúmvanej veci ústavný súd tiež nezistil skutočnosti preukazujúce, že sťažovateľ svoje námietky týkajúce sa porušovania jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy uplatnil v rámci prebiehajúceho občianskoprávneho konania, pričom nepodal ani sťažnosť na prieskumy v konaní na príslušnom orgáne štátnej správy súdov podľa § 17 zákona Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) v znení neskorších predpisov.

Keďže ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy oprávnený rozhodovať o porušení základného práva alebo slobody len vtedy, ak o ich ochrane nerozhoduje iný súd, a keďže podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tento môže odmietnuť sťažnosť pre nedostatok

svojej právomoci, bolo potrebné sťažnosť sťažovateľa po jej predbežnom prerokovaní odmietnuť, tak ako to je uvedené vo výrokovej časti rozhodnutia.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti zároveň požiadal aj o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom. Vzhľadom na zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku sťažovateľa na ochranu ústavnosti bolo rozhodovanie o tejto žiadosti sťažovateľa bezpredmetné.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. januára 2005